

NIEUWSBRIEF

Coördinatie Rampenbestrijding Waddenzee

Dit is de eerste editie van de nieuwsbrief Incidentbestrijdingsplan Waddenzee, IBP-W in 2014. De nieuwsbrief geeft achtergrondinformatie over het Incidentbestrijdingsplan en de toepassing hiervan in de praktijk.

Colofon

De nieuwsbrief is een uitgave van het CRW.

Redactie: Tina M. Lageweg,
Ron Veenstra
Eindredactie: Ron Veenstra
Vormgeving: Klaas Pot

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ron Veenstra:
088 22 999 53 of
r.veenstra@vrfryslan.nl.
Of kijk op www.vrfryslan.nl/crw.

CRW op het web:
www.vrfryslan.nl/crw

Waterfunctionaris Waddenzee Rien van de Ven

In de periode 2010-2014 is het CRW-bureau bezig geweest het verder uitbouwen van het netwerk van alle diensten en organisaties die een rol spelen bij de incident- en rampbestrijding op het Wad. Daarnaast hebben we met alle partijen gewerkt aan de implementatie van het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee.

Mede hierdoor is multidisciplinaire samenwerking op de Waddenzee steeds meer vanzelfsprekend geworden. De wijze waarop de preparatie op en uitvoering van de Talls Ships Races Harlingen onlangs gestalte heeft gekregen is hiervan een mooi voorbeeld. Als waterfunctionaris is het een genoegen met diensten samen te werken voor wie het IBP-W nu een bekend plan is. Het vakmanschap en de betrokkenheid van de betrokken diensten is indrukwekkend.

Eind 2013 is door een extern bureau onze werkwijze, organisatievorm en taakstelling geëvalueerd. Daarbij is ook in beeld gebracht welke aandachtspunten er voor de toekomst zijn. Er is waardering voor de diensten en organisatie van het CRW bureau, maar dit is alleen mogelijk dankzij een goede samenwerking met u als netwerkpartner. Het BWO heeft besloten de aanbevelingen te verwerken in een nu op te stellen meerjaren beleidsplan 2015-2019.

Nog dit najaar wordt gestart met een nieuwe risico-inventarisatie voor het Waddengebied. Er wordt samenhang gebracht in de analyses van Rijkswaterstaat en van de Veiligheidsregio's. Daarna wordt op basis van de uitkomsten gekeken of het huidige dekkingsplan nog actueel is en naar de gevolgen voor het opleiden, trainen en oefenen.

Aanvankelijk lag het accent op aanpak van SAR-incidenten. Onomkeerbaar is de ontwikkeling om beter te kijken naar milieu- en ecologische incidenten. Daarbij is een belangrijke rol weggelegd voor Rijkswaterstaat, Economische Zaken en is een bijdrage van andere diensten nodig om tot goede bestrijding te komen.

Rien van de Ven

Op initiatief van het Landelijk Overleg Waterfunctionarissen wordt gewerkt aan de actualisatie van het Handboek incidentbestrijding op het Water. Regionaal wordt dit najaar het IBP-Waddenzee geactualiseerd en omgezet naar een bij incidenten beter te hanteren vorm.

Afgelopen twee jaar heeft Jan Regeling binnen ons bureau met name de operationele aspecten behartigd. Met de ervaring, opgedaan bij de KMAR, KNRM en Kustwacht, en zijn inzet en betrokkenheid, kon met diverse operationele partners een belangrijke stap voorwaarts worden gemaakt. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de nautische leerlijn, een product dat landelijk gebruikt gaat worden. Na het vertrek van Jan is gezocht naar een capabele vervanger. Die is gevonden in Alwin van Beem. Na een loopbaan bij de Marine is Alwin gaan werken voor Rijkswaterstaat. Al enige jaren is hij betrokken bij incident- en rampbestrijding op vaarwater waar nu de operationele CRW-werkzaamheden bij gaan komen.

De nieuwsbrief geeft u een beeld van onze inzet voor de Waddenzee. Ik wens u veel genoegen bij het lezen hiervan.

Jaarverslag 2013

Op 22 mei 2014 stelde het BWO in haar vergadering het jaarverslag 2013 van het CRW vast. Ook ditmaal geeft het jaarverslag van het CRW op hoofdlijnen een beeld van de werkzaamheden van het CRW in het kader van het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee. In deze nieuwsbrief een samenvatting van het verslag.

Het jaarverslag is gebaseerd op:

- het IBP-W Multidisciplinair Oefenplan 2013;
- het Incidentbestrijdingsplan Waddenzee en Implementatieplan 2010-2014 IBP-W;
- het CRW-programma 2013-2014;
- het CRW-meerjaren OTO-oefenbeleidsplan 2009-2013;
- het convenant Coördinatie Rampenbestrijding Waddenzee.

Naast het uitvoeren van het Implementatieplan IBP-W is in 2013 met name aandacht geschonken aan het evalueren van de doelstelling en werkwijze van de afgelopen jaren. Daarnaast is de landelijke samenwerking van waterfunctionarissen versterkt. Dit heeft ondermeer geleid tot het opstarten van de actualisatie van het Landelijk Handboek Incidentbestrijding op het Water.

Werkzaamheden BWO en CRW in 2013

Het BWO vergaderde in 2013 eenmaal. Naast de voortgang jaarprogramma's en -planningen is in deze bijeenkomst gesproken over de voortgang landelijke borging van het Handboek Incidentbestrijding op het water 'Waterrand', de bestuurlijke netwerkkaart Waddenzee, het programma 'Veiligheid bieden, Veiligheid krijgen' en de resultaten van de landelijke samenwerking waterfunctionarissen.

Het CRW-secretariaat is verantwoordelijk voor het opstellen en voeren van de regie op oefenjaarplannen en meerjarenopleidings- en oefenbeleidsplannen. Daarnaast belegde het CRW-secretariaat in 2013 twee CRW-stuurgroepbijeenkomsten, vier OWO- en vier OTO-bijeenkomsten. Ze organiseerde bijeenkomsten voor havenmeesters en rederijen en voerde periodiek overleg met - ondermeer - RWS, KWC en KNRM. Ook werd door het CRW-secretariaat de nautische leerlijn opgesteld. Deze is bedoeld voor OSC, SAR-liaison, CIS, OvD-water, medewerkers havenbedrijven enz. Een CRW-netwerkbijeenkomst werd vanwege geringe belangstelling geannuleerd.

Bestuurlijke bijeenkomsten

Op 27 februari 2013 organiseerde het CRW een themagerichte, bestuurlijke bijeenkomst voor burgemeesters, directeuren Veiligheidsregio's en KWC. Aan de hand van SAR- en milieuscenario's maakten de deelnemers kennis met incidentbestrijding op het water en hun eigen positie en rol in de hoofdstructuur.

De waterfunctionaris bezocht in 2013 de burgemeesters van Den Helder, Delfzijl en Vlieland. Naast een kennismaking stond het bezoek in het teken van CRW-afspraken en het IBP-Waddenzee.

Op 11 juni werd een werkbezoek gebracht aan het KNRM-station Harlingen. Deelnemers aan deze bijeenkomst waren bestuurders van de VR Fryslân, RWS, KWC en KNRM, de commandant van de SAR en vliegbasis Leeuwarden.

Incident Bestrijdingsplan Waddenzee, IBP-W

Het meerjaren-implementatieprogramma IBP-W 2010-2014 vormt de basis voor het OTO-plan en het jaarplan CRW voor 2013. Behandeling voortgang op bestuurlijk, strategisch en operationeel niveau vindt plaats in de overleggen BWO, OWO en OTO. Organisaties rapporteren hun vorderingen aan het CRW-bureau. Daar worden de resultaten verwerkt in een overzicht implementatie IBP-W.

In juli 2013 informeerde de waterfunctionaris alle partners over de voortgang en de aandachtspunten per organisatie. Deze aandachtspunten zijn de onderwerpen die niet of niet voldoende tot uitvoering zijn gekomen:

- voortgang eenduidig uitvoeringsbeleid;
- veiligheid landhulpverleners op het water;
- voortgang multidisciplinaire incident-evaluaties;
- voortgang melding en alarmering, rol coördinerende meldkamer, meealarmeren KNRM in havens, introductie 'Water in de meldkamer'.

Ramp- en incidentbestrijdingsplannen worden om de drie jaar geactualiseerd. Eind 2013 is een start gemaakt met de actualisatie van het IBP-W.

Operationele coördinatie: opleiden, trainen en oefenen

In 2013 werden vier OWO-overleggen gehouden. Ook werden diverse presentaties en workshops verzorgd, ondermeer voor havenmeesters en rederijen. Met de provincie Fryslân werd overleg gevoerd over de veiligheid bij wadlopen.

Ook het OTO-overleg kwam viermaal bijeen. Het overleg bewaakt de voortgang en uitvoering van het Oefenjaarplan en bespreekt de evaluatierapportages van de diverse oefeningen en incidenten.

Landelijk overleg waterfunctionarissen

Het landelijk overleg waterfunctionarissen wordt gevormd door de waterfunctionarissen van Waddenzee, IJsselmeer, Zuid-Hollandse en Zeeuwse Stroom, Noordzeekanaal en Noordzee. De doelstelling van dit overleg is op nationaal niveau het uniform, watergericht optreden te bevorderen. In 2013 fungeerde de waterfunctionaris CRW als voorzitter van het landelijk overleg. Onder zijn voorzitterschap

Voorheen KLPD tegenwoordig Landelijke Eenheid Politie, actief tijdens de Tall ships Harlingen

is, in samenwerking met het IFV, gestart met de actualisatie van het (Waterrand) handboek 'Incident bestrijding op het Water'.

LCMS-bijeenkomsten

Ten behoeve van LCMS hebben de in 2012 door VR Noord-Holland-Noord en Fryslân opgestarte bijeenkomsten met het KWC en RWS over het gebruik van LCMS een vervolg gekregen. Informatiemanagers van genoemde organisaties zijn getraind in het gebruik van LCMS en netcentrisch werken. In het systeem is ruimte gemaakt om info over waterincidenten te kunnen delen. Het CRW heeft een voortrekkersrol op zich genomen voor een pilotproject voor landelijke invoering.

Overleg Regionaal Risicoprofiel

Over het regionaal risicoprofiel van de Waddenzee vindt jaarlijks overleg plaats tussen het CRW-secretariaat, RWS en de afdeling risicobeheersing van de VR Fryslân. De afdeling risicobeheersing verzorgt de afstemming van het risicoprofiel Waddenzee met de VR Groningen en Noord-Holland-Noord. In het OWO-overleg van 2 september 2013 werd door risicobeheersing een presentatie verzorgd over het risicoprofiel van de Waddenzee en de afstemming met de nautische partners.

Communicatie en voorlichting

In 2013 zijn de volgende (communicatie) producten opgesteld/tot stand gebracht:

- organisatie bestuurlijke bijeenkomst februari 2013;
- kennismakingsbezoeken aan de burgemeesters van Delfzijl, Vlieland en Hollands Kroon;
- organisatie van een operationele bijeenkomst 2013 (welke vanwege onvoldoende belangstelling geen doorgang vond);
- productie CRW-middelen: jaarverslag, nieuwsbrief, website, nieuwsberichten;
- organisatie diverse voorlichtingen en presentaties.

Voortgang Meerjaren Opleiding, Oefenbeleidsplan, Oefenjaarplan 2013, Multidisciplinair Oefenjaarplan 2013

Het IBP-W is de leidraad voor een eenduidig gecoördineerd optreden en de basis voor alle watergerichte oefeningen op monodisciplinair, COPI-, ROT- en/of GBT- en RBT-niveau (GRIP-niveaus). De afstemming van het opleiden en oefeningen tussen de regio's vindt plaats op basis van het meerjaren O&O-programma 2009-2013, in het OTO-overleg. Vanuit deze meerjarenplanning is het oefenjaarplan 2013 opgesteld.

Uitkomst OTO-bijeenkomsten in 2013:

Wadlopen

Voor Groningen en Fryslân stond een tabletop gepland. In 2013 is door CRW namens de operationele partijen overleg gevoerd met de Provincie Fryslân over aanscherping van de veiligheidsvoorschriften. Hierover is nog geen consensus bereikt. Om die reden is besloten geen aparte tabletop-bijeenkomst te beleggen.

Fryslân

In de VR Fryslân vonden in 2013 twee IBP-W (en -IJ) georiënteerde oefeningen plaats:

- bespreking scenario's IBP-water (Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer) voor (H)OVD en operationeel leidinggevenden uit alle drie de Waddenzeeveiligheidsregio's;
- brandweer NW-Fryslân, oefeningen nabij Vlieland en Terschelling.

Noord-Holland-Noord

Veiligheidsregio Noord-Holland-Noord nam in 2013 de preparatie op SAIL Den Helder op zich. Binnen dat evenement vonden navolgende activiteiten plaats:

- jaarlijkse ROT-oefencyclus met het thema water;
- operationele GRIP1-oefening 'Sailing home' Den Helder;
- in het kader van het Sail-evenement werden diverse bijeenkomsten en workshops belegd en werd er op verschillende niveaus geoefend.

Groningen

Veiligheidsregio Groningen organiseerde in 2013 de GBT-(milieu-)oefening met water-scenario in Delfzijl en de bespreking Waddenzee scenario op ROT-niveau.

RWS, EZ, Kustwachtcentrum, KNRM, meldkamers

- SAREX-KWC-oefening op Texel;
- SAREX-KWC-IJsselmeeroefening;
- Dengerneth, internationale milieuoefening georganiseerd door RWS (met Duitsland en Denemarken);
- EZ stelde naar aanleiding van een aantal incidenten een zeezoogdieren protocol op. Dit protocol vraagt om aanpassing en implementatie bij de actualisatie van het IBP-W;
- de geplande melding- en alarmerings-oefening 2013 is in verband met het vertrek van de operationeel waterfunctionaris doorgeschoven naar 2014.

Implementatie Ecologisch Spoorboekje

De kans op een incident waarbij olie vrijkomt is klein, maar de gevolgen ervan kunnen voor het Waddengebied enorm zijn. Daarom is, als invulling van een van de actiepunten uit het programma 'Veiligheid bieden, Veiligheid krijgen', in 2012 het Ecologisch Spoorboekje ontwikkeld. Dit 'spoorboekje' biedt een praktisch handvat bij de oliebestrijding in het kwetsbare natuurgebied Waddenzee.

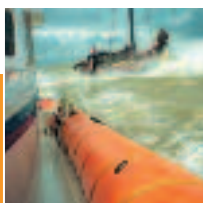
Het Ecologisch Spoorboekje geeft een overzicht van de verschillende kwetsbare gebieden in het Waddengebied. De verschillende gebieden worden getypeerd, en de verschillende bestrijdingsmogelijkheden per gebied worden genoemd. Ook de *do's* en *dont's* in geval van een olievervuiling maken onderdeel uit van het boekje.

Rijkswaterstaat (RWS) is de waterkwaliteitsverantwoordelijke bij een olieramp. Bij de ontwikkeling van het Ecologisch Spoorboekje is geconstateerd dat RWS in een overmachtsituatie kan komen waarbij ze niet in staat is om alle olieverontreiniging te ruimen voordat deze de kwetsbare gebieden en kust bereikt. Hierdoor kan de olie op de kust terechtkomen, bijvoorbeeld in de kwelders of op slikgige platen. In deze gebieden is RWS tot op heden met de bestaande technieken, kennis en menskracht minder goed in staat de olie te ruimen. Daarom is de hulp van andere partijen, zoals gemeenten, gebiedsbeheerders, defensie en veiligheidsregio's dus absoluut noodzakelijk. Zij kunnen een aanmerkelijke bijdrage leveren om in voorkomend geval de schade te beperken of te bestrijden. Om die problematiek met genoemde diensten en instanties verder uit te werken, is Rijkswaterstaat gestart met een project.

Vorbereiding

Een grote olieverontreiniging opruimen in samenwerking met veel verschillende partijen vraagt een goede voorbereiding. Een goede preparatie vraagt investering van alle betrokken partijen. Het gaat hierbij om:

- bewustwording: besef van wat er kan gebeuren;
- als het gebeurt, wat doen we dan? Wat kunnen lokale partijen gezamenlijk met bestaande incidentenorganisaties?;

- inzet: hoe wordt de inzet van grote aantallen mensen en materieel georganiseerd?;
- afspraken hierover maken en vastleggen;
- levend houden (o.a. door opleiden, trainen en oefenen).

Stand van zaken

Sinds oktober 2013 is RWS in gesprek met verschillende terreinbeheerders. Het doel van deze gesprekken is om bewustwording te vergroten van wat een olieverontreiniging en het opruimen daarvan betekent voor hun gebieden. Maar ook het afstemmen over de rol die terreinbeheerders zelf kunnen spelen en het in beeld brengen van effectieve maatregelen per kwetsbaar gebied zijn belangrijke onderwerpen.

In februari 2014 werden voor de terreinbeheerders twee opleidingsdagen georganiseerd. De uitkomsten van deze werksessies brachten een aantal nieuwe inzichten die van belang zijn voor het vervolgtraject. Het resultaat van

de gesprekken en werksessies vormen mede de input voor de inzetplannen die per gebied zullen worden ontwikkeld.

Voor de uitvoering van het project is een werkgroep samengesteld. Deze werkgroep wordt gevormd door vertegenwoordigers van RWS, Veiligheidsregio Fryslân (CRW) en Waddenvereniging.

Vervolgtraject/Implementatie

De gezette stappen vragen nu om implementatie. Om het plan van aanpak te verduidelijken, kan een parallel worden getrokken met een woningbrand. De brandweer heeft de taak om branden te bestrijden, maar de eigenaar van de woning heeft ook een eigen belang om na te denken wat te doen ingeval er van een brand in zijn of haar huis. RWS is bij wet de verantwoordelijke partij voor de waterkwaliteit. RWS wil voor de oliebestrijding de samenwerking met het netwerk van de lokale partijen (de eigenaren van het

'huis') benutten. De vraag is hoe dat zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden vormgegeven.

Werken aan resultaat

RWS, de gebiedsbeheerders, Veiligheidsregio's en gemeenten streven met deze aanpak naar een beter beeld van mogelijkheden en onmogelijkheden bij een olievervuiling. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen acties die kunnen worden uitgevoerd voordat de olie de kust bereikt (enkele getijdencycli en dus een snelle inzet vergen) en de acties die mogelijk zijn als de verontreiniging een feit is.

Het doel van de inzet is het beperken van schade, zowel ecologisch als financieel, door een efficiënter en effectiever afhandeling van het incident. Ook is het streven minder energie en tijd te verliezen tijdens de responsactie op een vervuiling.

Water in de meldkamer: een project dat aandacht verdient

Dit voorjaar startte het CRW, in samenwerking met de Meldkamer Noord-Nederland (MKNN) het project 'Water in de meldkamer'. De aanleiding van het project is de constatering dat de voortgang van het onderwerp water in de meldkamer stagneert, met name op het kennisniveau bij centralisten en calamiteitencoördinatoren. De voortgang van de implementatie is ook een aandachtspunt van het BWO. Om de gewenste kennis bij de doelgroep te krijgen, worden voorlichtingsessies georganiseerd.

Namens MKNN is Mariska Petstra betrokken bij de organisatie van de voorlichtingsessies. Mariska is zelf centralist bij MKNN, daarnaast vervult ze een rol als kerninstructeur. Kerninstructeurs verzorgen de (bij-)scholing van de centralisten op de MKNN. "Het doel van de bijeenkomsten is om de deelnemers vertrouwd te maken met waterprocessen. Allereerst is het belangrijk om te weten hoe verschillende hulpverleningsdiensten met elkaar samenwerken bij incidentbestrijding op het water. Geldende procedures behoren

uiteraard ook tot de basiskennis van de deelnemers", vertelt Mariska.

"Met goede kennis van zaken, weet je vervolgens wat je bij een melding moet vragen voor een duidelijk beeld, op basis waarvan je weet welke partijen moeten worden ingezet of geïnformeerd."

De meldkamer beschikt voor waterincidenten nog niet over een geprotocolleerd uitvraagstelsel, zoals bij de ambulancediensten. "Daarom wordt de gewenste kennis opgedaan door middel van zelfstudie, oefeningen en bijscholing. En gebruiken we ons gezonde boerenverstand", licht Mariska toe. "De voorlichtingsbijeenkomst is een van de onderdelen van dit traject. Tijdens de bijeenkomsten worden centralisten uitgenodigd om interactief informatie te delen met vertegenwoordigers van het CRW. We tonen een film over de samenwerking tussen de verschillende hulpverleningsdiensten en geven een presentatie over de organisatie van de waterincidenten. In tussentijd wordt in discussievorm gepraat over de incidenten die er inmiddels zijn geweest. Wat ging goed en wat kon beter?"

Ook worden plannen gemaakt om met centralisten 'op locatie' te gaan, waarvan de verwachting is dat het bijdraagt aan een betere

Schepen van RWS actief tijdens de Tall ships Harlingen

beeldvorming van incidentbestrijding op het water. Voor Mariska is dat een onderdeel van de uitdaging die zij voor zichzelf ziet in dit project. “Mijn rol als kerncoördinator is om eraan bij te dragen dat alle centralisten volledig op de hoogte zijn van het reilen en zeilen van incidentbestrijding op het water. Naast de documentatie over waterincidenten die in onze systemen staan en die worden gebruikt voor de voorlichtingsdagen, is ook contact met de (coördinerende) VR Fryslân, onder andere met Ron Veenstra van het CRW, van belang. Door inbreng van de kennis vanuit het CRW kon echt veel informatie worden gedeeld en overgedragen.”

De eerste cyclus voorlichtingsdagen wordt geëvalueerd en de uitkomsten van deze evaluatie worden meegenomen bij de organisatie van de vervolgscholing. Daarnaast heeft Mariska nog enkele waardevolle adviezen voor een succesvolle implementatie. Zo vindt zij het van belang dat de contacten tussen de VR Fryslân (als coördinerende VR voor het CRW) en de MKNN kort worden gehouden. “Kennen en gekend worden is hier erg belangrijk”, zegt Mariska, “en voor de werkbaarheid van de centralisten zou overzichtelijk naslagmateriaal kunnen worden ontwikkeld. Daarmee breng en hou je kennis op peil en dat is wat dit onderwerp zeker verdient!”

Tall Ships Races Harlingen

Vorige maand vonden The Tall Ships Races Harlingen 2014 plaats. Na Sail Den Helder in 2013 was dit in korte tijd het tweede grote nautisch evenement in het gebied waarop het IBP-W van toepassing is. Hoe heeft Harlingen de organisatie van dit event aangepakt? We vroegen het aan Dirk Klinkenberg, sinds 2011 werkzaam als assistent-havenmeester bij de Havendienst van de gemeente Harlingen.

Dirk en water, ze horen onlosmakelijk bij elkaar. “Ik ben opgegroeid op Kornwerderzand, dus met het ene been in het IJsselmeer en het andere in de Waddenzee. Na de zeevaartschool heb ik een tijdje gevaren als stuurman kleine handelsvaart en daarnaast ben ik ruim 25 jaar vrijwilliger bij de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij. Als assistent-havenmeester kan ik mijn kennis en ervaring goed gebruiken.” Dirk houdt zich met name bezig met de operationele nautische beheers-taken in het beheersgebied van de gemeente Harlingen. “In deze afwisselende functie staan veiligheid van het scheepvaartverkeer en operationele procedures voorop”, vertelt Dirk.

Ook bij de totstandkoming van het IBP-W was Dirk al betrokken. “Vanuit de KNRM was ik al in de beginfase betrokken bij de totstandkoming van het CRW en het IBP-W. Daarnaast zijn we als Havendienst de afgelopen jaren bij het CRW betrokken voor implementatie van het IBP-W in de havens rond de Waddenzee. Hiervoor maak ik namens de havens deel uit van een werkgroep Nautische Leerlijn Incidentbestrijding.”

Met zoveel kennis van en ervaring met de Waddenzee in het algemeen en Harlingen in

het bijzonder was bijna logisch dat Dirk betrokken werd bij de organisatie van The Tall Ships Races Harlingen 2014. “Toen Harlingen in 2010 in de race kwam voor de Tall Ships Races 2014 zijn wij betrokken bij het opstellen van het Bid Book. Nadat Harlingen was aangewezen als starthaven zijn we al spoedig gestart met de eerste voorbereidingen. Op basis van deelnamelijsten van Sail Training International werden de eerste concept-lig-plaatsplanningen gemaakt, zodat we een beeld kregen van de mogelijkheden en obstakels. Eind 2011 hebben wij het initiatief genomen om alle nautische partijen uit te nodigen om de voorbereiding van het evenement gezamenlijk op te pakken. Sinds maart 2013 werd dit omgezet in de werkgroep Nautische Veiligheid en werd regelmatig overleg gevoerd.”

Samen met zijn collega Frits Grijpstra maakte Dirk deel uit van deze werkgroep Nautische Veiligheid. Deze werkgroep bestond uit alle nautische autoriteiten: Rijkswaterstaat, Provinciale Waterstaat, Landelijke Eenheid Politie, KNRM, Kustwacht, Marechaussee, Douane, Veiligheidsregio Fryslân en Defensie. Als secretaris van de werkgroep hield Dirk zich in de voorbereiding vooral bezig met het samenstellen van het Draaiboek Nautische Veiligheid. Hierin werden alle afspraken, besluiten en verkeersmaatregelen op het gebied van scheepvaartverkeer, ligplaatsbeheer en incidentbestrijding opgenomen.

Na een lange voorbereiding was het dan eindelijk zover: The Tall Ships Races Harlingen 2014 startten op 3 juli. En opnieuw had Dirk een belangrijke rol, ditmaal in het Operationeel Centrum Water (OCW). “Tijdens het eve-

Dirk Klinkenberg

nement had ik samen met Frits Grijpstra bij toerbeurt de leiding over het Operationeel Centrum Water. Van hieruit werden alle nautische diensten multidisciplinair aangestuurd en konden de beschikbare mensen en materieel optimaal worden ingezet op het water. Deze manier van samenwerken is als erg prettig ervaren. Vaartuigen voeren vaak met gemengde bemanningen en konden daardoor voor diverse taken worden ingezet. Ook voor het reguliere werk blijkt dit inmiddels zijn vruchten af te werpen, doordat mensen elkaar persoonlijk kennen en elkaar sneller weten te vinden”, licht Dirk toe.

Na Sail Den Helder 2013 was er met The Tall Ships Races 2014 nauwelijks een jaar later weer een groot nautisch evenement in het Waddengebied. Dirk vertelt dat er vanuit het Havenmeestersoverleg IBP-W in de voorbereidingsfase veelvuldig contact is geweest met de collega's in Den Helder en dat werd meegekeken bij de voorbereidingen en planvorming.

Briefing nautische partners TSH

“De ervaringen tijdens Sail Den Helder 2013 hebben wij meegenomen in onze voorbereiding en ook hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de Helderse draaiboeken. Ook vanuit Delfzijl hebben we veel informatie en draaiboeken ontvangen (het maritiem evenement Delfsail wordt eens per vijf jaar georganiseerd red.). Hierdoor hadden wij al snel een goed idee hoe we de zaak aan moesten pakken. Ook de ervaring van verschillende diensten die ook in Den Helder actief waren heeft hierbij een belangrijke rol gespeeld.”

Vorig jaar stond in de CRW-nieuwsbrief een interview met burgemeester Schuil van Den Helder. In dit interview werd ook de rol en functie van het IBP-W geduid. Dirk: “Net als in Den Helder werd ons al snel duidelijk dat het IBP-W het proces *incidentbestrijding* voor het overgrote deel afdekt. Het is niet verstandig om bestaande planvorming, waarmee iedereen bekend is, aan de kant te schuiven en het wiel opnieuw uit te vinden. Het zou inefficiënt en ineffectief zijn, zowel in de voorbereiding als bij de feitelijke uitvoering.” Ook de structuur van het IBP-W bood een voordeel volgens Dirk. “Omdat ook een deel van het Van Harinxmakanaal binnen het evenementengebied en de verantwoordelijkheid van onze werkgroep viel, hadden we ook te maken met het IBP-Hoofdvaarwegen Fryslân. Doordat beide IBP'en dezelfde structuur hebben waren ze naadloos op elkaar aan te sluiten.” Uiteindelijk heeft de werkgroep in het draaiboek alleen zaken beschreven waar werd afgeweken van het IBP-W, zoals aanlandingsplaatsen en inzet van KNRM, brandweer en marine in de havens. Ook werden aanvullende afspraken opgenomen zoals de ondersteuning door een On Scene Coördinator vanuit de KNRM aan boord van patrouilleschepen van Rijkswaterstaat of Politie.”

Nu Dirk na The Tall Ships Races Harlingen 2014 terugkijkt op het nut van het IBP-W voor het evenement concludeert hij dat het IBP-W

(en het IBP-HF) de organisatie veel werk heeft bespaard omdat de planvorming breed bekend is en de meeste scenario's dekt. Maar ook concludeert hij dat het nog lang niet bij alle kolommen bekend is dat het IBP-W sinds 2010 ook van kracht is binnen de Waddenhavens. “Hierbij hebben de hulpdiensten te maken met de bevoegdheden van de havenautoriteiten als nautisch vaarwegbeheerder, terwijl dit op de rest van de Waddenzee in handen van Rijkswaterstaat is. Daar zal vanuit de Veiligheidsregio's tijdens trainingdagen voor de verschillende hulpverleners meer aandacht aan moeten worden geschonken. Dit voorkomt misverstanden tijdens een evenement of incident.”

Na Den Helder en Harlingen is Delfzijl in 2016 organisator van het volgende grote Sail-evenement in het Waddengebied.

Heeft Dirk nog tips voor de organisatie in de provincie Groningen? “Voor ons was het de eerste keer dat wij een Sail-evenement mochten organiseren. Delfzijl is wat dat betreft al meer ervaren dan wij. Uiteraard stellen wij ons Draaiboek Nautische Veiligheid graag ter beschikking. De multidisciplinaire bemanning van zowel het OCW als de diverse dienstvaartuigen hebben wij als erg prettig ervaren. Dit werkt absoluut beter dan wanneer alle diensten in hun eigen hokje blijven zitten en achter elkaar aan varen. Een echte aanrader voor Delfsail dus!”

Ten slotte: stel dat in 2018 in het kader van Leeuwarden Culturele Hoofdstad, de Tall Ships Race nogmaals naar Harlingen zou komen, hoopt Dirk ook weer van de partij te zijn. Er hoeft wat hem betreft weinig te gebeuren aan het draaiboek. “Als we in 2018 opnieuw de Tall Ships mogen verwelkomen, dan kunnen we met een gerust hart het draaiboek van 2014 weer uit de kast halen. Over het algemeen zijn we het er over eens dat we goed voorbereid waren en een gedegen draaiboek hadden. De multidisciplinaire samenwerking is uitstekend bevallen. Verbeterpunten zijn er altijd, maar die zitten vooral in een aantal praktische en vooral monodisciplinaire zaken. Wij kijken in ieder geval terug op een hectische periode die we met een tevreden gevoel hebben afgesloten met een fantastisch evenement.”

Deel van het evenemententerrein WillemsHAVEN

Varia

AOV-dag: de jaarlijkse AOV-dag wordt dit jaar gehouden op 6 oktober. De startlocatie voor deze bijeenkomst is in Kornwerderzand. De co-organisatie is dit jaar in handen van Economische Zaken, unit Waddenzee (vh LNV).

Op 29 maart werd een oefening KNRM-Wadlopers georganiseerd. In de volgende nieuwsbrief wordt hieraan aandacht besteed in de vorm van een interview met de heer Henk Postma, die woordvoerder was voor deze oefening, namens de KNRM.